

บทบาทรัฐกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ของสิงคโปร์

Roles of State and Singapore's Development Strategy

ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร*

บทคัดย่อ

สิงคโปร์เป็นประเทศที่ยึดถือสิทธิเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เน้นการลงทุนและการค้าเสรี ซึ่งถือเป็นอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศ หลักสิทธิเศรษฐกิจแบบทุนนิยมภายใต้การกำกับของรัฐหรือที่อาจเรียกว่า ระบบเศรษฐกิจกึ่งเสรี (Semi – Capitalist Economy) ซึ่งเป็นการสร้างปทัสถานทางเศรษฐกิจแบบรัฐนำผ่านกลไกของรัฐ จนกลายเป็นกลจักรที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ให้ความเจริญก้าวหน้าของประเทศสิงคโปร์

คำสำคัญ : การพัฒนาของสิงคโปร์, ระบบเศรษฐกิจกึ่งเสรี

Abstract

Singapore has been the state accepting the economic capitalism about the investment and the free trade which the main economic ideology of Singapore. Semi – Capitalist Economy which the state leads the development is laiszzzer-faire under the state control. This economic doctrine creates the economic norms in the form of state-led via state

* ผศ.ดร. ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

mechanism, that becomes the main factor for developing economy and society, and accentuates the progress of Singapore .

Keywords : Singapore's Development, Semi – Capitalist Economy

บทนำ

บทความนี้มีเป้าหมายเพื่อชี้ให้เห็นว่า รัฐยังสามารถแสดงบทบาทหลักในการพัฒนาประเทศได้เสมอ แม้ว่าโครงสร้างทางการเมืองจะเป็นระบอบการปกครองประชาธิปไตยในแบบตัวแทนก็ตาม โดยสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ สิ่งคืบคลานในอดีต รัฐกับยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1960 จนถึงปัจจุบัน และบทบาทรัฐกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งบทความนี้ในท้ายสุดพยายามสะท้อนถึงการควบคุมลัทธิเศรษฐกิจแบบทุนนิยมภายใต้การกำกับของรัฐหรือที่อาจเรียกว่า ระบบเศรษฐกิจกึ่งเสรี (Semi – Capitalist Economy) ซึ่งเป็นการสร้างปทัสถานทางเศรษฐกิจแบบรัฐนำผ่านกลไกของรัฐ จนกลายเป็นกลจักรที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้ความเจริญก้าวหน้าของประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์ในอดีต

การเมืองการปกครองสมัยนครสิงหปุระถือเป็นรัฐแรกของสิงคโปร์ในปัจจุบัน ซึ่งยังไม่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์มากนัก เพราะถูกรุกรานจากอาณาจักรต่าง ๆ ในเวลานั้นทั้งมะละกา มัชปาหิต และสยาม จวบจนกระทั่งจนถึงยุคล่าอาณานิคมของอังกฤษ ซึ่งส่งเซอร์โทมัส สแตมฟอร์ด บิงก์เลย์ วาฟเฟิลส์ มาสำรวจและปฏิรูปจากเมืองประมงเล็ก ๆ จนกลายเป็นเมืองแห่งการค้าและการเดินเรือ ซึ่งส่งผลต่อการก่อรูปโครงสร้างทางการเมืองตามรูปแบบรัฐสมัยใหม่ ทั้งนี้ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดกระแสชาตินิยมขึ้นจนผลักดันให้เกิดการต่อต้านอังกฤษ ขณะเดียวกันสิงคโปร์เริ่มให้ความสำคัญกับมาเลเซียมากขึ้น เพราะเห็นว่าการเข้าร่วมกับมาเลเซียสามารถทำให้สิงคโปร์ได้รับเอกราชตามไปด้วย อีกทั้งยังเห็นว่าจะได้ประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจไปพร้อมกัน จึงได้เข้าร่วมกับสหพันธ์

มาลาญในสมัยนายกรัฐมนตรีลีควนยู โดยมาเลเซียเองก็พยายามหลีกเลี่ยงการรวมชาติกับสิงคโปร์มาโดยตลอดเพราะเกรงปัญหาเรื่องจำนวนประชาชนเชื้อสายจีนจะมีมากเกินไป แต่ด้วยกลัวยุทธภัยคอมมิวนิสต์ และต้องการการถ่วงดุลกับรัฐอื่น ๆ จึงได้ตัดสินใจยอมรับสิงคโปร์เข้าร่วม

ภายหลังการเข้าร่วมสหพันธ์มาลาญได้ระยะหนึ่งก็พบว่า เกิดปัญหาตามมามากมาย สิงคโปร์จึงตัดสินใจแยกตัวออกมาจากมาเลเซีย และแม้ในระยะแรกจะประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายก็ตาม แต่สิงคโปร์ก็สามารถก้าวผ่านปัญหาและพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในด้านเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว ด้วยการกำหนดและปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1960 จนถึงปัจจุบัน ตามการทำลายต้อปัญหาในแต่ละช่วงเวลา และมีการจัดตั้งองค์การต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์นั้น ๆ

ในช่วง 10 ปีก่อนที่สิงคโปร์จะประกาศตนเป็นสาธารณรัฐนั้น สิงคโปร์อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาล 3 ชุด ได้แก่ รัฐบาลของนายเดวิด มาร์แชล (David Marshall) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1955 – 1956 รัฐบาลของนายลิมยิวฮ็อค (Lim Yew Hock) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1956 – 1959 และรัฐบาลของนายลีควนยู (Lee Kuan Yew) ผู้เป็นแกนนำสำคัญของพรรคกิจประชา โดยมีนโยบายสำคัญคือการปกครองประเทศในระบอบสังคมนิยมประชาธิปไตย (Democratic Socialism) กับมีนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์เนื่องจากกำลังแผ่ขยายอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในขณะนั้น ทั้งนี้พรรคกิจประชาได้ครองอำนาจสืบทอดมาเป็นระยะเวลา 4 ทศวรรษตราบจนปัจจุบัน

การเมืองสิงคโปร์นั้น หลังนายลีควนยูลงจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้สืบทอดอำนาจผ่านนายโก๊ะจ๊กตง โดยนายลีควนยูถือเป็นผู้นำเพียงไม่กี่คนในเอเชียที่ยอมลงจากอำนาจโดยสมัครใจเมื่อถึงเวลาอันควร การเปลี่ยนตัวนายกรัฐมนตรีจึงเป็นไปอย่างราบรื่นและเรียบง่าย เนื่องจากการเตรียมการเป็นอย่างดีกว่า 20 ปี สำหรับการสืบทอดอำนาจจากผู้นำทางการเมืองรุ่นแรกไปสู่ผู้นำทางการเมืองรุ่นที่สอง โดยลักษณะการสรรหาผู้นำทางการเมืองในสิงคโปร์นั้นพบว่าผู้นำรุ่นอาวุโสของพรรคกิจประชาจะเสาะหาบุคคลที่มีความรู้ มีการศึกษาสูง มีความสามารถและมีความประพฤติดี เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค แล้วส่งลงสมัคร

รับเลือกตั้ง ตลอดจนฝึกฝนสมาชิกรุ่นหลังให้ทำหน้าที่สมาชิกรัฐสภาที่ดี ส่วนการสืบทอดอำนาจจากนายโก๊ะจ๊กตงไปยังผู้นำคนที่สาม หรือนายลีเซียนลุงบุตรชายของนายลีกวนยู ในปี ค.ศ.2004 ก็เป็นไปอย่างเรียบร้อยและนุ่มนวล

บทบาทรัฐในด้านยุทธศาสตร์การพัฒนานั้นจะพบว่า ระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจของรัฐบาลสิงคโปร์ถือเป็นเรื่องเดียวกัน กล่าวคือ แม้โครงสร้างทางการเมืองจะมีรัฐบาลที่มาจากกรเลือกตั้งตามครรลองประชาธิปไตยและรัฐบาลที่เกิดขึ้นก็มาจากพรรคกิจประชาที่ผูกขาดอำนาจมาอย่างยาวนานและก็สามารถดำเนินนโยบายดำเนินธุรกิจผูกขาด ผ่านองค์กรหรือหน่วยงานที่กำกับของรัฐได้เกือบทั้งหมด ทั้งในอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมบริการ ขณะเดียวกันยังควบคุมสังคมให้อยู่ภายใต้การนำของรัฐบาลได้อย่างเป็นระบบอีกด้วย ดังนั้น การให้ความหมายของคำว่าอิสรภาพทางเศรษฐกิจในทัศนะของผู้นำสิงคโปร์จึงแตกต่างกับผู้นำของประเทศตะวันตกในหลายแง่มุม ดังเช่น การแสดงสิทธิในทรัพย์สิน การควบคุมแรงงานหรือสภาพแรงงาน และการดำเนินธุรกิจสันตนาการ เป็นต้น

รัฐกับยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1960 จนถึงปัจจุบัน

หลังจากที่สิงคโปร์ได้ออกจากสหพันธรัฐมลายูใน ค.ศ.1965 สิงคโปร์กลายเป็นรัฐที่มีเอกราชอย่างสมบูรณ์นับแต่นั้นเป็นต้นมา และในระยะเวลา 3 ทศวรรษก็สามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้อยู่ในแนวหน้าของโลกได้ ทั้งนี้มีหลายปัจจัยที่ส่งเสริมเกื้อหนุนให้สิงคโปร์สามารถดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ประสบผลสำเร็จ ทั้ง ๆ ที่สิงคโปร์เองก็มีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ และไม่มีทรัพยากรธรรมชาติมากเหมือนประเทศอื่น รวมถึงยังมีความแตกต่างในทางเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม แต่สิงคโปร์ก็สามารถบริหารจัดการข้อขัดแย้งและข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ จนประสบผลสำเร็จ ซึ่งปัจจุบันสิงคโปร์มีท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่และทันสมัยที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง และยังได้เข้าไปลงทุนในต่างประเทศโดยเฉพาะในประเทศไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชาและพม่า แม้สิงคโปร์มีประชากรน้อยจนต้องพึ่งพาแรงงานจากต่างชาติในทุกระดับ แต่สิงคโปร์เป็น

ประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินที่มั่งคั่งที่สุดประเทศหนึ่งในโลก

หากแบ่งช่วงการพัฒนา ตามสมัยการปกครองของนายกรัฐมนตรี สิงคโปร สามารถจำแนกออกเป็น 3 สมัย ได้แก่ สมัยนายลีควนยู 12 สิงหาคม ค.ศ.1965 ถึง 28 พฤศจิกายน ค.ศ.1990 สมัยนายโก๊ะจ๊กตง 28 พฤศจิกายน ค.ศ.1990 ถึง 12 สิงหาคม ค.ศ.2004 และสมัยนายลีเซียนลุง 12 สิงหาคม ค.ศ.2004 ถึงปัจจุบัน

สมัยนายลีควนยู 12 สิงหาคม ค.ศ.1965 ถึง 28 พฤศจิกายน ค.ศ.1990

บาร์รีชี้ให้เห็นว่า ในช่วง 3 ทศวรรษในฐานะผู้นำประเทศของ นายลีควนยู เขาพยายามควบคุมทุกหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ยังติดขัดหรือไม่ขับเคลื่อนไปในทิศทางที่เหมาะสมให้สามารถดำเนินการไปตามแบบที่เขาต้องการ ดังที่เขาเคยกล่าวไว้ว่า “ข้าพเจ้าต้องการทำให้แน่ใจได้ว่าปุ่มกดทุกปุ่มต้องทำงานได้ดี แม้ว่าปุ่มเหล่านี้จะใช้แค่เพียงครั้งเดียวหรือชั่วขณะก็ตาม แต่ต้องทำให้แน่ใจได้ว่ามันยังทำงานได้ดีในทุก ๆ เข้า และถ้ามันไม่ทำงานเมื่อข้าพเจ้าเข้าไปใช้แล้ว ก็จะต้องมีใครสักคนรับผิดชอบ เพราะข้าพเจ้าไม่มีความอดทนต่อเรื่องเหล่านี้” ซึ่งแสดงให้เห็นว่านายลีควนยูมีบุคลิกภาพของความเป็นผู้นำที่พร้อมจะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แม้จะมีความเป็นเผด็จการแต่ก็ใช้ความเข้มงวดดังกล่าวเพื่อนำพาสิงคโปรให้ก้าวพ้นความล้าหลัง ด้วยเหตุนี้แนวทางการพัฒนาของรัฐบาลนายลีควนยูในช่วงทศวรรษแรกได้อิงอาศัยหลักการพัฒนาประเทศตามแบบที่เคยกระทำมาในอดีต โดยยึดหลักการตามที่ยังคงเคยวางไว้ อาทิ การนำเอาความได้เปรียบในเรื่องทำเลที่ตั้งของสภาพภูมิศาสตร์และฐานะของการเป็นเมืองท่าเรือพาณิชย์และศูนย์กลางทางการค้าและการเดินเรือเป็นแนวทางและสามารถการส่งเสริมจุดดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อก่อให้เกิดการสร้างงานและมีการจ้างงานในประเทศ ดังที่นายลีควนยูได้ชี้ให้เห็นว่าการแยกประเทศออกจากมาเลเซียเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เพราะเป็นการเปิดตัวออกสู่โลกภายนอก เพื่อให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ว่า สิงคโปรนั้นเป็นเมืองศูนย์กลางที่มี

ศักยภาพทางการค้าการลงทุนสูง เปรียบเสมือนเมืองหลวงของประเทศนักลงทุนตะวันตกในอนุภูมิภาคนี้ ดังนั้น นายลีกวนยูได้กำหนดแนวยุทธศาสตร์การพัฒนาหลังแยกสิงคโปร์ออกจากมาเลเซียไว้ 3 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ (Barr, 2000, p. 111; King, 2008, p. 17: p. 37)

ด้านแรก เร่งการพัฒนาให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมในช่วงทศวรรษ 1960 โดยรัฐบาลสิงคโปร์จะให้การต้อนรับต่อนักลงทุนชาวต่างประเทศที่มีศักยภาพทางด้านองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีและการตลาด เพื่อผลักดันสินค้าอุตสาหกรรมภายในประเทศให้ก้าวออกไปสู่การเป็นสินค้าในระดับนานาชาติ (Lee, 2000, p. 407)

ด้านที่สอง เน้นการส่งออกเป็นฐานการพัฒนา เป็นการปรับนโยบายรัฐที่พยายามผลักดันให้สิงคโปร์ เป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออก (Export-Led Manufacturing) จึงมีการพัฒนาระบบการขนส่ง การสื่อสารและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตัวอย่างที่สำคัญก็คือ การเคลื่อนย้ายประชาชนในเขตกัมปง (Kampongs) ไปอยู่ในอาคารชุด เพื่อใช้พื้นที่เป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรม ทั้งนี้รัฐบาลได้เข้าดำเนินกิจการด้านอุตสาหกรรมที่ภาคเอกชนไม่สามารถดำเนินการเองได้ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่กล่าวมาข้างต้น (King, 2008, pp. 18-20)

ด้านที่สาม พัฒนาระบบเงินทุนสำรองและสินทรัพย์ของรัฐ โดยในช่วงปี ค.ศ.1955 ทางกองทุนประกันสังคมกลางหรือ Central Provident Fund (CPF) ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อการเก็บเงินร้อยละ 10 ของรายได้จากทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง และจ่ายเพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ 5 ในระยะต่อมา จนกระทั่งเป็นร้อยละ 20 และ 30 ในปี ค.ศ.1971 และ 1974 ตามลำดับ ทั้งนี้มีการเรียกเก็บสูงสุดในปี ค.ศ.1985 มากถึงร้อยละ 50 และในปี ค.ศ.2007 มีการเรียกเก็บโดยรวมร้อยละ 34.5 จำแนกเป็น ฝ่ายนายจ้างร้อยละ 14.5 ส่วนฝ่ายลูกจ้างคิดเป็นร้อยละ 20 โดยจะเห็นว่า กองทุนประกันสังคมกลางได้ทำหน้าที่เป็นกองทุนรักษาความมั่นคงทางการเงินให้แก่ฝ่ายลูกจ้างในรูปของบำนาญสำหรับผู้เกษียณอายุ เพื่อไม่ให้กลายเป็นภาระของในรุ่นต่อไป เพราะรัฐบาลสิงคโปร์มองว่า คนแต่ละช่วงอายุต้องดูแลตนเอง การออมถือเป็นการสร้างหลักประกันให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ถือเป็นบำนาญที่ทุกคนต้องได้รับอย่างเสมอภาคกัน (King, 2008, p. 21: p. 334)

จากข้างต้นย่อมเห็นว่า นายลีควนยูได้สร้างภาพให้เห็นว่าสิงคโปร์ได้ใช้นโยบายแบบเปิดประเทศ (Open Door Policy) โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ผ่านนโยบายที่เปิดรับการลงทุนจากต่างชาติในทางธุรกิจการค้า และการอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดการสร้างงานในประเทศสิงคโปร์และเตรียมความพร้อมในการปรับเปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมมาสู่ภาคอุตสาหกรรมหนักและภาคอุตสาหกรรมบริการ ในขณะเดียวกันนายลีควนยูก็มุ่งมั่นในการพัฒนาระบบการศึกษาของสิงคโปร์ให้มีมาตรฐานจนสามารถสร้างบุคลากรหรือแรงงานที่มีคุณภาพสู่ภาคธุรกิจการค้าและภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ การพัฒนาระบบการศึกษาจึงเท่ากับเป็นการพัฒนาคนให้กลายเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าเพียงพอสำหรับการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาในยุคต่อ ๆ มา อีกทั้งรัฐบาลนายลีควนยูยังได้ให้น้ำหนักในเรื่องของส่งออก (Export Oriented) มากขึ้น ในระหว่างปี ค.ศ. 1971-1980 โดยมุ่งเน้นยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมอย่างเต็มตัว ด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนและเทคนิควิทยาการระดับสูง รวมทั้งยังอนุญาตให้แรงงานต่างชาติสามารถเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม กระทั่งส่งผลให้สิงคโปร์ผ่านพ้นจากวิกฤตการณ์น้ำมันโลกและภาวะเศรษฐกิจถดถอยของโลกที่เกิดขึ้นในช่วงกลางของทศวรรษ 1970 ได้สำเร็จ ส่วนในช่วงสุดท้าย ระหว่างปี ค.ศ. 1981-1990 ของรัฐบาลนายลีควนยู จะพบว่า สิงคโปร์สามารถเข้าขึ้นสู่ประเทศผู้นำในภูมิภาคอาเซียน โดยทศวรรษนี้สิงคโปร์มีเป้าหมายที่ต้องการทำให้ตนเป็นประเทศศูนย์กลางทางการค้าระหว่างประเทศที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในทุก ๆ ส่วน ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ ด้านโทรคมนาคม เครื่องจักร และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เป็นต้น อย่างไรก็ดีใน ค.ศ. 1985 ภาวะเศรษฐกิจของสิงคโปร์ต้องเผชิญกับภาวะการถดถอยทางเศรษฐกิจ เนื่องจากไม่สามารถดำเนินบทบาททางการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพดังเช่นที่ผ่านมา รัฐบาลนายลีควนยูจึงปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจแนวใหม่ โดยมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตที่ต้องใช้เทคนิควิทยาการในระดับสูง ทั้งกิจการโทรคมนาคมและด้านสารสนเทศ ซึ่งผลจากการปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์สำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างดี

ข้อสังเกตที่สำคัญต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามาตลอดระยะเวลา กว่า 25 ปีภายใต้การนำของนายสีกวนยูนนั้นจะเห็นว่า ในระยะแรกนายสีกวนยูนต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งต้องนำพาประเทศต่อสู้กับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นระยะ ๆ ก็ตาม ในเวลานั้น นายสีกวนยูนได้ใช้การปกครองแบบเผด็จการในโครงสร้างทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบชาตินิยม เน้นการพัฒนาที่พึ่งพาตนเองหรือเลือกที่พึ่งพิงชาติอื่น ๆ ให้น้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาเลเซีย แม้สิงคโปร์จะขาดแคลนทรัพยากรเพื่อใช้เป็นฐานวัตถุดิบในการผลิตก็ตาม แต่สิงคโปร์ก็พัฒนาศักยภาพทางอุตสาหกรรมผ่านธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเครื่องอุปโภคหรือบริโภค รวมทั้งระบบสาธารณูปการเป็นหลัก อุตสาหกรรมเหล่านี้ช่วยให้เกิดการรณรงค์ให้คนในชาติเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันโดยการพึ่งพิงและพึ่งพาคนในชาติด้วยตนเอง การจัดสรรทรัพยากรที่จำกัดโดยรัฐบาลที่ควบรวมอุดมการณ์ทางการเมืองไว้กับความอุดมสมบูรณ์ทางเศรษฐกิจเพื่อให้คนในชาติดำรงชีพอยู่ได้ ล้วนส่งผลให้นายสีกวนยูนได้รับการเลือกตั้งในสมัยต่อ ๆ มาได้อย่างยาวนาน โดยแนวคิดการทำตามผู้นำประเทศที่เข้มแข็งและเด็ดขาดย่อมนำพาประเทศเจริญก้าวหน้า จนส่งผลให้ประชาชนอยู่อย่างสุขได้กลายเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการบริหารประเทศในช่วงแรกของนายสีกวนยูน

การปรับยุทธศาสตร์ภายใต้การปกครองแบบชาตินิยมเริ่มแปรเปลี่ยนไปสู่ระบบสังคมนิยมทางเศรษฐกิจขึ้นอย่างช้า ๆ ในระยะเวลาต่อมา เพราะการเข้าทำหน้าที่บริหารประเทศของนายสีกวนยูนได้สร้างบรรทัดฐานทางเศรษฐกิจแบบรัฐนำผ่านกลไกของรัฐ หรือที่เรียกได้ว่าเป็น “รัฐวิสาหกิจ” หรือระบบอุตสาหกรรมโดยรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่จัดตั้งอยู่ในรูปของกองทุน เช่นในกรณีของเทมาเล็กที่ลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้รัฐวิสาหกิจในกำกับของรัฐบาลนั้นจึงมีเป็นจำนวนมาก จนกล่าวได้ว่าแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมของสิงคโปร์ก็คือคนสิงคโปร์ หรืออีกนัยหนึ่งนั้นประชาชนจำนวนไม่น้อยก็คือลูกจ้างของรัฐบาลสิงคโปร์นั่นเอง เนื่องจากรัฐวิสาหกิจของรัฐมีหลากหลายรูปแบบ และในแต่ละธุรกิจก็มีนโยบายผูกขาดโดยรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือบริษัทอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งที่รัฐบาลลงทุน

ในนามกองทุนหรือร่วมทุนกับบริษัททั้งในและนอกประเทศ จึงกลายเป็นกลไกที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

อย่างไรก็ตาม มีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกสิงคโปร์กลายเป็นแรงผลักดัน นายลีควนยูเริ่มต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบสังคมนิยมมาเป็นแบบกลไกตลาดมากขึ้น หรือเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ตกอยู่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจกึ่งเสรี (Semi – Capitalist Economy) กล่าวคือ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์เข้าสู่ตลาดโลกมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์ ก็คือการเป็นเมืองท่าที่พร้อมรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ระบบการค้าเสรีจากอดีตจึงกลายเป็นรากฐานการพัฒนาให้สิงคโปร์ได้รับการยอมรับจากประเทศคู่ค้าหรือบริษัทเอกชนของต่างประเทศ แม้สิงคโปร์จะถูกปกครองภายใต้ผู้นำที่เข้มงวดอย่างนายลีควนยู และมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมที่รัฐบาลใช้รัฐวิสาหกิจไว้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจก็ตาม แต่นายลีควนยูก็เลือกใช้ความขัดแย้งดังกล่าวมาเป็นจุดเด่นในการพัฒนา เพราะประการแรก นายลีควนยูสามารถเข้าควบคุมการดำเนินธุรกิจของรัฐได้โดยตรงผ่านการผูกขาดในนามกองทุนหรือรัฐวิสาหกิจ ที่รัฐบาลสิงคโปร์หรือหน่วยงานอื่น ๆ ของสิงคโปร์ถือหุ้นส่วนใหญ่อยู่ ซึ่งช่วยปกป้องการแทรกแซงของต่างชาติได้ดี อีกประการหนึ่งนั้น การดำเนินธุรกิจเสรีตามแบบทุนนิยมช่วยเสริมภาพลักษณ์ของรัฐบาลให้ดูมีความเป็นประชาธิปไตย สามารถสนับสนุนและรองรับการลงทุนจากนักลงทุนต่างประเทศได้ดี ทั้งนี้การวางบทบาทในฐานะพ่อค้าคนกลางในตลาดโลก จึงย่อมได้รับการรับประกันทั้งจากประชาธิปไตยของประเทศ และเสถียรภาพกับความมั่นคงของรัฐบาลไปพร้อมกันด้วย ส่วนประการสุดท้ายนั้น การพัฒนาประเทศให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถใช้ชีวิตอยู่ดีมีสุขได้ หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นย่อมส่งผลให้นายลีควนยูได้รับการยอมรับจากประชาชน และส่งผลดีโดยตรงต่อการสนับสนุนพรรคกิจประชาตามไปด้วย

สมัยนายโก๊ะจ๊กตง 28 พฤศจิกายน ค.ศ.1990 ถึง 12 สิงหาคม ค.ศ. 2004

ในทศวรรษ 1900 นั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญ กล่าวคือ หลังสิงคโปร์มีการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ.1990 นายโก๊ะจ๊กตงเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนนายลีควนยูเป็นครั้งแรก ถึงแม้ว่านายโก๊ะจ๊กตงจะมีบุคลิกภาพในการทำงานที่แตกต่างจากนายลีควนยูก็ตาม แต่รัฐบาลนายโก๊ะจ๊กตงก็ยังคงรักษาแนวทางการพัฒนาสิงคโปร์ในลักษณะเดียวกันกับที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ดังพบว่าในช่วงระหว่างปี ค.ศ.1991-2000 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์ให้ความสำคัญต่อการผลิตสินค้าและบริการในด้านอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีวิทยาการระดับสูง มุ่งเน้นความเชี่ยวชาญชำนาญในการผลิตเพื่อการส่งออกและการมุ่งรักษาสถานะแวดล้อม เพื่อการแข่งขันทางการค้าระดับโลกส่วนในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตะวันออกไกล สิงคโปร์ก็ดำเนินนโยบายเพื่อการแสวงหาตลาดการค้าขนาดใหญ่ และการลงทุนในโครงการต่าง ๆ โดยสิงคโปร์เห็นว่า นโยบายเศรษฐกิจเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เนื่องจากประเทศเหล่านั้นมีตลาดขนาดใหญ่และค่าจ้างแรงงานต่ำ ได้แก่ พม่า เวียดนาม และจีน เป็นต้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์เช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า สิงคโปร์อยู่ในฐานะที่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงพร้อมที่จะแข่งขันทั้งในระดับโลก และพร้อมที่จะนำทรัพยากรและประโยชน์ที่จะได้รับจากประเทศที่ไปลงทุนมาเป็นประโยชน์ของตน

อย่างไรก็ดี ในช่วงครึ่งหลังของทศวรรษ 1990 ได้มีการแข่งขันทางการค้าในระดับสูงภายใต้ระบบการค้าเสรีสิงคโปร์ใน ค.ศ.1995 ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสิงคโปร์จึงต้องเผชิญกับการแข่งขันทางการค้าต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศในสมาคมอาเซียนด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาเลเซีย ไทย และอินโดนีเซีย จึงส่งผลให้ในช่วงระยะเวลานี้เศรษฐกิจของสิงคโปร์มีการชะลอตัวเกิดขึ้นโดยอัตราค่าจ้างแรงงาน ต้นทุนการผลิต และต้นทุนการประกอบธุรกิจตลอดจนค่าครองชีพมีอัตราสูงขึ้นและมีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง รัฐบาลนายโก๊ะจ๊กตงจึงต้องดำเนินนโยบายปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ เพื่อปรับ

เปลี่ยนให้สิงคโปร์สามารถบรรลุถึงความเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วใน ค.ศ.1996 ให้ได้ โดยยังคงรักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศให้อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องต่อไป ถึงแม้จะเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ.1997 หรือที่เรียกว่า “วิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย (Asian Financial Crisis 1997)” หรือเรียกทั่วไปในประเทศไทยว่า “วิกฤตต้มยำกุ้ง” เป็นช่วงวิกฤตการณ์เงินซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายประเทศในทวีปเอเชียเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1997 จนก่อให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดการล่มสลายทางเศรษฐกิจทั่วโลก เนื่องจากการแพร่ระบาดทางการเงิน ทั้งนี้วิกฤตดังกล่าวเริ่มขึ้นในประเทศไทย เมื่อค่าเงินบาทลดลงอย่างมาก อันเกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาลไทย ซึ่งมีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ปลอยลอยตัวค่าเงินบาทและตัดการอิงเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ โดยในเวลานั้น ประเทศไทยมีภาระหนี้สาธารณะซึ่งทำให้ประเทศอยู่ในสภาพล้มละลายก่อนหน้าการล่มสลายของค่าเงิน และเมื่อวิกฤตดังกล่าวขยายออกนอกประเทศ ค่าเงินของประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และญี่ปุ่นก็ได้ทรุดตัวลงเช่นกัน ราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์จึงปรับตัวลดลงและรวมไปถึงราคาสินทรัพย์อื่นๆ และทำให้หนี้เอกชนเพิ่มสูงขึ้น ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางการเงินดังกล่าวมีผลโดยตรงต่อหลายประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะไทย อินโดนีเซีย และเกาหลีใต้ ซึ่งต่างได้รับผลกระทบมากที่สุดจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว ส่วนฮ่องกง มาเลเซีย ลาวและฟิลิปปินส์ก็เผชิญกับปัญหาค่าเงินทรุดเช่นกัน ทั้งนี้จีน อินเดีย ไต้หวัน สิงคโปร์ บรูไนและเวียดนามได้รับผลกระทบน้อยกว่า เพราะแม้ว่าทุกประเทศที่กล่าวมานี้จะได้รับผลกระทบจากการสูญเสียอุปสงค์และความเชื่อมั่นตลอดภูมิภาคก็ตาม แต่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่อยู่ทางเหนือกลับได้รับผลกระทบน้อยกว่ามาก นอกจากนี้การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้ก้าวเข้ามาแสดงบทบาทในการริเริ่มโครงการมูลค่า 40,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อรักษาเสถียรภาพของสกุลเงินในเกาหลีใต้ ไทย และอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุดจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ผลกระทบจากความล้มเหลวในการพัฒนาทางเศรษฐกิจส่งผลโดยตรงต่อเสถียรภาพทางการเมืองในหลายประเทศ อาทิ ประธานาธิบดีซูฮาร์โตของประเทศอินโดนีเซียถูกบีบให้ลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม ค.ศ.1998 หลังจากครองอำนาจมา

ยาวนาน กว่า 30 ปี ท่ามกลางการจลาจลที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ซึ่งมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าอย่างรุนแรง อันเป็นผลมาจากค่าเงินรูเปียห์อ่อนตัวลงอย่างร้ายแรง ผลกระทบของวิกฤตการณ์ดังกล่าวกินเวลาไปจนถึงสิ้นปี ค.ศ.1998 ในปีเดียวกันนั้น อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของฟิลิปปินส์ลดลงจนเกือบเป็นศูนย์ มีเพียงสิงคโปร์และไต้หวันเท่านั้นที่พิสูจน์แล้วว่าเกือบจะไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งในวิกฤตการณ์เลย แต่ทั้งสองประเทศก็ยังได้รับผลกระทบไม่มากนัก โดยสิงคโปร์นั้นได้รับผลกระทบมากกว่าเนื่องจากขนาดและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ระหว่างมาเลเซียกับอินโดนีเซีย จึงพบว่าในส่วนของสิงคโปร์นั้นมีผลทำให้การผลิตภาคอุตสาหกรรมลดลง อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น การลงทุนต่างชาติลดลง และการค้าระหว่างประเทศตกต่ำ ดังนั้น สิงคโปร์จึงปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ โดยรัฐบาลสิงคโปร์มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้มีความหลากหลายขยายการประกอบการ และปรับให้ระบบมีความใหญ่โตระดับสากล โดยมุ่งรักษาอัตราความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไว้ในระดับร้อยละ 4-6 โดยได้ประกาศแนวทางหลัก ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไว้ดังนี้ (สีดา สอนศรี และคณะ, 2552, หน้า 267-271)

ประการแรก ขยายสายสัมพันธ์ภายนอกประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ โดยดำเนินการค้าพหุภาคีภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก การร่วมมือระดับภูมิภาคและการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีแบบทวีภาค

ประการที่สอง รักษาไว้ซึ่งความสามารถในการแข่งขันและความยืดหยุ่น โดยแบบภาระเรื่องภาษีและกองทุนเงินสะสมค่าครองชีพให้น้อยที่สุด ปรับให้ตลาดแรงงานและระบบค่าจ้างมีความยืดหยุ่นมากขึ้น และกำหนดราคาค่าใช้จ่ายในการผลิตให้อยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้

ประการที่สาม ส่งเสริมการประกอบการและบริษัทต่าง ๆ ของชาวสิงคโปร์เอง โดยกระตุ้นให้ประชาชนสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ปรับปรุงให้บริษัทต่าง ๆ สร้างธุรกิจและใช้แนวคิดใหม่ ๆ ให้ติดต่อตลาดส่งออกใหม่ ๆ และขยายฐานเศรษฐกิจ

ประการที่สี่ ขยายภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ยกฐานะงานของภาคทั้งสอง โดยปรับปรุงความสามารถที่จะแข่งขันด้านต้นทุน พัฒนาให้กลุ่ม

แรงงานมีฝีมือพอเพียง และพัฒนาขีดความสามารถด้านใหม่ ๆ สร้างอุตสาหกรรมใหม่ ๆ

ประการที่ห้า พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยลงทุนด้านการศึกษา ช่วยอบรมและยกระดับผู้ใช้แรงงานและเปิดรับผู้เชี่ยวชาญจากทั่วโลก เพื่อมาเพิ่มพูนไว้ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญชาวสิงคโปร์เอง

ทั้งนี้ผลลัพธ์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวไม่เห็นผลชัดเจนในสมัยรัฐบาลนายโก๊ะจ๊กตง เพราะต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์อื่น ๆ อีกหลายด้าน เช่น ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจในยุโรปและอเมริกาในปี ค.ศ.2001 และเหตุการณ์การก่อวินาศกรรมโดยผู้ก่อการร้ายที่ตึกเวิลด์เทรดของสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 เดือนกันยายนในปีนั้น ส่วนในปี ค.ศ.2003 ก็เผชิญกับปัญหาเรื่องโรคซาร์สที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ และปัญหาความปั่นป่วนในการเมืองโลกจากการทำสงครามของสหรัฐอเมริกาในอิรัก แต่ภายใต้รัฐบาลใหม่ของนายลีเซียนลุง มาตรการดังกล่าวเริ่มเห็นผล ดังพิจารณาได้จากอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าเป้าที่ตั้งไว้โดยมีอัตราร้อยละ 8.3 6.4 และ 7.9 ในปี ค.ศ. 2004 ค.ศ. 2005 และ ค.ศ. 2006 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกข้างต้น แม้นายโก๊ะจ๊กตงจะเน้นย้ำว่า การพัฒนานั้นสัมพันธ์กับระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product – GDP) ซึ่งรวมถึงการมีการวิจัยกับการพัฒนา (Research and Development) อย่างเพียงพอ ไปพร้อม ๆ กันกับทักษะ ความรู้ กับการประยุกต์ใช้ และรวมถึงการมีนวัตกรรมที่มีสมรรถนะอย่างมากพอ ซึ่งล้วนเป็นมาตรถึงระดับความเป็นอิสระทางเศรษฐกิจของประเทศก็ตาม โดย โลว กลับมองว่า สิงคโปร์ได้กลายเป็นประเทศพัฒนาแล้วตามตัวชี้วัดที่ประเทศตะวันตกกำหนดไว้ก็จริง แต่ในอีกด้านหนึ่งของความเป็นจริงดังกล่าว ถ้ามองเฉพาะตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจจะพบว่า สิงคโปร์สะท้อนภาพให้เห็นถึงระดับการพัฒนาที่ก้าวไปไกลกว่าประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลาย แต่มีข้อสังเกตที่สำคัญก็คือ การพัฒนาของเศรษฐกิจของสิงคโปร์ยังคงสัมพันธ์กับการพึ่งพิงกับระบบเศรษฐกิจโลกอยู่ เพราะมีหลายปัจจัยที่สะท้อนถึงการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ได้แก่ ระดับความสัมพันธ์ของบริษัทข้ามชาติ (Multi – National Corporations –

MNCs) ความไร้ประสิทธิภาพในการพึ่งพิงมูลค่าสินค้าการส่งออกของบริษัทข้ามชาติ สมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการของภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Sector) การขยายขอบข่ายการวิจัยกับการพัฒนาด้วยตนเอง ระดับการศึกษา และทักษะความสามารถของแรงงานสิงคโปร์ที่มีอยู่อย่างจำกัด (King, 2008, p. 25; Low, 1998, p. 376)

ภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจจึงขึ้นอยู่กับรัฐบาลเป็นสำคัญ บทบาทของภาคเอกชนในท้องถิ่นหรือเอกชนของสิงคโปร์จึงยังไม่สามารถตั้งอยู่บนฐานการพัฒนาด้วยตนเองเหมือนกับเขตเศรษฐกิจที่เป็นทุนนิยมโดยเอกชนจริง ๆ และแม้ในสมัยรัฐบาลนายโก๊ะจ๊กตงจะสอบผ่าน หรือประสบความสำเร็จจากปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ.1997 ได้ก็ตาม แต่ความเป็นจริงในอีกด้านหนึ่งกลับสะท้อนให้เห็นว่า ภาคเอกชนสิงคโปร์กลับมิได้เข้าร่วมการทดสอบแต่อย่างใด จนกล่าวได้ว่ารัฐบาลสิงคโปร์ในช่วงเวลานั้นก็คือ เสือกระดาษเหล็กสมองกล ซึ่งทำหน้าที่คิด แก๊ซ และปกป้องสิงคโปร์ในทุกด้าน

สมัยนายลีเซียนลุง 12 สิงหาคม ค.ศ. 2004 ถึงปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์รัฐบาลนายลีเซียนลุงนั้น นายลีเซียนลุงได้แถลงต่อประชาชนในโอกาสวันชาติสิงคโปร์ (National Day Rally Speech) เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม ค.ศ. 2005 ไว้โดยสรุปว่า ทิศทางในการพัฒนาประเทศและการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยในด้านการต่างประเทศนั้น สิงคโปร์จะให้ความสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศอาเซียน (โดยเฉพาะมาเลเซียและอินโดนีเซีย) รวมทั้งกับประเทศมหาอำนาจสำคัญ ๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น อินเดีย สหภาพยุโรป และออสเตรเลีย นอกจากนี้จะให้ความสำคัญกับการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน และการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย สำหรับนโยบายภายในประเทศ โดยสิงคโปร์จะมุ่งเน้นเรื่องการปรับตัวทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมนวัตกรรม การประกอบการ การวิจัยและการพัฒนา (Innovation, Enterprise and R&D) สำหรับด้านสังคม จะให้ความสำคัญกับการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชน การดูแลคนชราและผู้ที่มีรายได้น้อย รวมทั้งการส่งเสริมวัฒนธรรมด้านบริการเพื่อให้สิงคโปร์มีลักษณะของเมืองที่มีความเป็นสากล

นอกจากนี้ในหลายโอกาสยังพยายามชี้ให้เห็นว่า นายลีเซียนลุงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาสิงคโปร์ให้เป็นสังคมที่โปร่งใส (Transparent Society) และเปิดกว้าง (Open Society) มากขึ้น โดยจะดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้จะคำนึงถึงค่านิยมที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของประเทศ (อาทิ การเป็นพหุสังคมที่มีความแตกต่างด้านเชื้อชาติและศาสนา) มากกว่าการนำระบบเสรีนิยมประชาธิปไตยของตะวันตกมาปรับใช้ เพราะเห็นว่าประเด็นเรื่องศาสนาและความแตกต่างทางเชื้อชาติเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนในสังคมสิงคโปร์ ในส่วนของประเด็นทางด้านเศรษฐกิจการค้านั้น ถึงแม้สิงคโปร์ต้องเผชิญกับประเด็นท้าทายสำคัญสามประการ ได้แก่ การแข่งขันจากประเทศในภูมิภาค การมีประชากรกลุ่มผู้สูงอายุในจำนวนเพิ่มขึ้นในขณะที่ยัตราการเกิดของประชากรลดลง และการปรับโครงสร้างในภาคการผลิต ซึ่งเน้นการผลิตเพื่อการส่งออกก็ตาม เดือนตุลาคม ค.ศ. 2005 นายลิมฮึงเคียง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมสิงคโปร์ ได้แถลงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับแนวทางยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มผลผลิตในภาคอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนเป็นร้อยละ 27.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศใน 15 ปีข้างหน้า ได้แก่ (1) การเพิ่มงบประมาณด้านการวิจัยและการพัฒนา จากร้อยละ 2.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเป็นร้อยละ 3 โดยเน้น 3 สาขา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Biomedical Sciences) เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและน้ำ (Environmental and Water Technologies) และสื่อดิจิทัล (Interactive and Digital Media) (2) การส่งเสริมการจัดทำความตกลงทางเศรษฐกิจกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของความตกลงการค้าเสรีทวิภาคี ความตกลงเพื่อส่งเสริมการลงทุน ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นภาษีซ้อนและความตกลงการรับรองมาตรฐานร่วม เพื่อขยายช่องทางการค้าและการลงทุนให้กับภาคเอกชนสิงคโปร์ (3) การขยายการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมสำคัญ ๆ อาทิ อิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และพัฒนาสาขาอุตสาหกรรมใหม่ ๆ อาทิ นาโนเทคโนโลยี สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทน และ (4) การขยายการค้าและการลงทุนไปยังตลาดใหม่ ๆ อาทิ จีน อินเดีย ตะวันออกกลาง ซึ่งมีบริษัท Government Investment Corporation (GIC) และ Temasek Holdings ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นมีบทบาทสำคัญในการขยายตลาดดังกล่าว (กระทรวงการต่างประเทศ, 2554)

บทบาทรัฐกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

สิงคโปร์เป็นประเทศที่ยึดถือสิทธิเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เน้นการลงทุนและการค้าเสรีเป็นอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานของประเทศ อันเป็นผลมาจากการสร้างชาติสิงคโปร์ในช่วง 3 ทศวรรษของนายลีควนยู แม้ว่าในทางสังคมสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติศาสนา การศึกษา และวัฒนธรรม ที่เรียกกันว่าพหุทางสังคม (Pluralistic Society) ก็ตาม หลักเศรษฐกิจแบบทุนนิยมภายใต้การกำกับของรัฐหรือที่อาจเรียกว่า ระบบเศรษฐกิจกึ่งเสรี (Semi-Capitalist Economy) ซึ่งเติบโตมาจากการพัฒนาทางอุตสาหกรรมผ่านธุรกิจต่าง ๆ ในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นการสร้างปทัสถานทางเศรษฐกิจแบบรัฐนำผ่านกลไกของรัฐ จนกลายเป็นกลจักรที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม หรือถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์พื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศสิงคโปร์ ภายใต้อิทธิพลทุนนิยมแบบเสรีดังกล่าว กระบวนการทางเศรษฐกิจของประเทศดำเนินไปภายใต้กลยุทธ์สำคัญคือ การที่รัฐ/รัฐบาลเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการกำหนด แทรกแซง และควบคุมการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการลงทุนและปรับปรุงด้านโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ การส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ การพัฒนากำลังคน และการจัดหาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม ภายใต้กลยุทธ์เหล่านี้ รัฐบาลสิงคโปร์เองยังมีความตื่นตัวและมีความพร้อมต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนวิธีการและเข้ามาแก้ไขปัญหายุ่งยากและควบคุมดูแลให้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกสิ่งทุกอย่างอย่างเป็นไปอย่างเรียบร้อย

กลไกสำคัญของรัฐบาลสิงคโปร์ทำหน้าที่การกำหนดเป้าหมายแผนพัฒนาและทิศทางตลอดจนควบคุมการนำนโยบายของการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลสิงคโปร์ได้บรรลุผลก็คือ “สภาพัฒนาการเศรษฐกิจ” (Economic Development Board) ซึ่งเป็นหน่วยราชการที่ก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ ค.ศ.1960 โดยในทศวรรษการบริหารราชการของรัฐบาลนายโก๊ะจ๊กตงนั้น ได้มุ่งเน้นการสร้าง ความหลากหลายทางอุตสาหกรรมและการบริการ สืบต่อจากรัฐบาลนายลีควนยูอย่างเป็นระบบ

และกระทำอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสิงคโปร์โดยเฉลี่ยสูงราวร้อยละ 5 ใน ค.ศ.1999 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะภาคการผลิตที่สำคัญของเศรษฐกิจสิงคโปร์คือ ภาคอุตสาหกรรมด้านอิเล็กทรอนิกส์และด้านเคมีภัณฑ์ ทั้งนี้สินค้าออกที่สำคัญของสิงคโปร์ คือ อุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ด้านการโทรคมนาคมและด้านคอมพิวเตอร์

อีกส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจของสิงคโปร์นั้นต้องพึ่งพากับตลาดเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยมีปัจจัยสำคัญในการทำให้สิงคโปร์ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจได้ก็คือ ประสิทธิภาพของรัฐบาลสิงคโปร์ในการวางแผนและการบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศ ให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุนของบรรดานายทุนต่างชาติและบริษัทข้ามชาติ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการให้สิทธิพิเศษทางภาษี การพัฒนาศักยภาพทางสังคมและเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล และระบบการเมืองของสิงคโปร์เองที่พร้อมจะให้องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐมีอิสระในการร่วมทุน หรือลงทุนในอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่กับต่างประเทศ และที่ดำเนินการด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตามสิงคโปร์ได้อาศัยความได้เปรียบทางสภาพภูมิศาสตร์และการเป็นท่าเรือพาณิชย์ที่สำคัญ เป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญในระหว่าง ค.ศ.1960-1973 โดยในช่วง 13 ปีนี้ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี ทั้งในช่วงทศวรรษ 1950-1960 การพัฒนาเศรษฐกิจได้ผล โดยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยเพียงร้อยละ 5.4 ต่อปี แต่ในช่วงหลัง ค.ศ.1974 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ลดลงเหลือราวร้อยละ 6 ต่อปี ทั้งนี้เพราะได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของโลก ในช่วงกลางทศวรรษ 1970 ส่วนใน ค.ศ.1983 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7.9 และได้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 8.2 ใน ค.ศ.1984 อันเป็นผลมาจากการแพร่ขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางในระบบเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา รายได้ประจำปีเฉลี่ยต่อบุคลากรประมาณ 14,595 เหรียญสิงคโปร์ ซึ่งปรากฏว่า ชาวสิงคโปร์มีรายได้ต่อบุคลากรสูงเป็นอันดับที่ 27 ของโลก นับจากประเทศทั้งหมด 171ชาติ

นอกจากปัจจัยด้านภูมิศาสตร์และเป็นเมืองท่าพาณิชย์แล้ว ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนให้การพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์ประสบผลสำเร็จก็คือ การดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงจุดแข็งจุดอ่อนของสิงคโปร์ไปตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละขณะ กล่าวโดยลำดับคือ สิงคโปร์เริ่มการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างจริงจังโดยการจัดตั้งสภาพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Board – EDB) ใน ค.ศ.1960 เพื่อรับผิดชอบงานด้านการวางแผนและส่งเสริมการพัฒนาด้านการอุตสาหกรรม รวมทั้งการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศและกำหนดทิศทางการพัฒนา ตลอดจนนโยบายการฝึกอบรมเพื่อพัฒนากำลังคนรองรับอุตสาหกรรมใหม่ ๆ อีกด้วย บทบาทของสภาพัฒนาเศรษฐกิจ ที่เป็นแกนกลางในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และระดมทรัพยากรจากต่างประเทศเพื่อการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) และทรัพยากรมนุษย์ จึงทำให้สิงคโปร์สามารถผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพแข่งขันในตลาดโลกได้ ทั้งนี้รัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดแบ่งพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดจัดตั้งเป็นย่านอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ไม่น้อยกว่า 18 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ด้านใต้ของเกาะ นิคมอุตสาหกรรมใหญ่ที่สุด คือ นิคมอุตสาหกรรมจูรง เมืองจูรงมีโรงงานอุตสาหกรรมหลายประเภท ไม่น้อยกว่า 500 โรงงาน และมีท่าเรือน้ำลึกสำหรับขนถ่ายสินค้าอีกด้วย

ในแง่ของนโยบายเศรษฐกิจของพรรคกิจประชาซึ่งครองตำแหน่งเป็นรัฐบาลนับแต่ ค.ศ.1959 นั้น มีลักษณะแบบทุนนิยมเสรีที่เน้นความอยู่ดีกินดีของประชาชน การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม และการประกันสังคม กล่าวโดยสรุปก็คือภายใต้ข้อจำกัดในด้านทรัพยากรธรรมชาติและประชากร แต่มีข้อจำกัดได้เปรียบในด้านสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการเป็นท่าพาณิชย์มีประชาชนมีคุณภาพ ประกอบกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรกำลังคนให้มีความชำนาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรมแบบใหม่ ๆ นั้นล้วนเป็นยุทธศาสตร์พื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์ให้ประสบผลสำเร็จทัดเทียมกับประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ

ในอีกด้านหนึ่งนั้น หากเปรียบเทียบกันระหว่างสิงคโปร์กับฮ่องกง จะพบว่าทั้ง 2 เขตเศรษฐกิจนี้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วนับแต่ทศวรรษ 1960 แต่มีข้อสังเกตว่า ฮ่องกงมีการใช้เงินทุนเพื่อการลงทุนได้ดีกว่าสิงคโปร์ กล่าวคือระหว่างปี ค.ศ.1960 ถึง 1985 ฮ่องกงมีอัตราการออมและการลงทุนร้อยละ 20 ของ GDP และเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 41.6 ในปี ค.ศ.1985 และร้อยละ 51.5 ในปี ค.ศ.2000 โดยในปี ค.ศ.2004 รายงานของเอสแอนด์พี (Standard & Poor) ชี้ให้เห็นว่า กลยุทธ์การลงทุนของสิงคโปร์ถูกจำกัดไว้แค่เพียงร้อยละ 1.7- 4.0 ในช่วง ค.ศ.1993-2004 เมื่อเปรียบเทียบกับฮ่องกงในช่วงเวลาเดียวกันที่มีการลงทุนมากถึงร้อยละ 6.1 จึงทำให้ฮ่องกงมีอัตราการเจริญทางเศรษฐกิจเหนือกว่าสิงคโปร์ ซึ่ง โลว สรุปให้เห็นว่า ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงการผลักดันให้แรงงานชาวสิงคโปร์ขาดแรงกระตุ้นทางจิตวิทยาที่อยากจะเข้ามาขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วยตนเอง ดังที่แตกต่างจากชาวฮ่องกงที่มีทัศนคติในเชิงสร้างสรรค์ด้วย เพราะรู้สึกว่าเป็นอิสระที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลักดันการพัฒนาด้วยตนเอง การถูกควบคุมหรือกำกับโดยรัฐมากเกินไป จึงยอมส่งผลให้ผู้ประกอบการเอกชนของสิงคโปร์ขาดการตื่นตัวตามไปด้วย และส่งผลกระทบโดยตรงต่อจำนวนผลิตผลหรือสินค้าที่ควรจะมีมากกว่านี้ (Peebles and Pater, 2002, p. 275; Low, 1998, p. 34)

สาเหตุที่ทำให้สิงคโปร์ขาดประสิทธิภาพในการลงทุนนั้น คง ชี้ให้เห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งต้องพิจารณาถึงกลไกการควบคุมการลงทุนของรัฐ เนื่องจากเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ของสิงคโปร์โดยเฉพาะสององค์กรสำคัญ ได้แก่ Temasek Holdings หรือกลุ่มกองทุนเทมาเส็ก กับบรรษัทการลงทุนของรัฐบาลสิงคโปร์ หรือ “Government of Singapore Investment Corporation – GIC” ซึ่งโดยนัยนี้รวมถึงกองทุนแบ่งความมั่งคั่งสูงสุดหรือ “Sovereign Wealth Fund – SWF” ด้วย เพราะเปรียบเสมือนเป็นแขนขาของบรรษัทการลงทุนของรัฐบาลสิงคโปร์ในประเทศต่าง ๆ มากกว่า 20 ประเทศ ซึ่งมีมูลค่ามากกว่าล้านล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ดังจะพบว่า จากบัญชีรายรับของธุรกิจภายในสินทรัพย์กลุ่มเทมาเส็กและบัญชีเงินสดของกลุ่มธุรกิจเทมาเส็ก แม้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่มากนักนับตั้งแต่ปี ค.ศ.2006 ถึง 2013 แต่ก็แสดงถึงการปิดกั้นโอกาสแก่ภาคเอกชน

สิงคโปร์ ดังนั้นจึงยากที่จะทำให้ธุรกิจเอกชนของสิงคโปร์สามารถเสริมสร้างศักยภาพเข้าไปลงทุนทั้งในและต่างประเทศได้ด้วยตนเอง เนื่องจากถูกจำกัดโดยรัฐผ่านองค์กรของรัฐบาลสิงคโปร์มากเกินไปจนเมื่อเปรียบเทียบกับฮ่องกง เพราะแม้จะถูกควบคุมและกำกับดูแลจากสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งมีระบอบการเมืองการปกครองและโครงสร้างทางเศรษฐกิจก็ตาม (King, 2008, p. 45; Temasek Holdings (Private) Limited, 2014)

อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สมรรถนะในการลงทุนของรัฐล้มเหลว เกิดขึ้นจากการคาดการณ์ในการลงทุนที่ผิดพลาด ดังกรณีของนางโฮชิง (Ho Ching) ภรรยาของนายลีเซียนลุง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายบริหารของเทมาเล็ก ได้ตัดสินใจซื้อกิจการในเครือชินวัตร (Shin Corp) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีของไทย ในปี ค.ศ. 2006 ด้วยมูลค่ากว่า 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และต่อมาเกิดการชุมนุมประท้วงใช้ความรุนแรงระหว่างรัฐกับผู้ชุมนุม และตามมาด้วยการรัฐประหารขึ้นในประเทศไทยในวันที่ 19 กันยายน 2006 เนื่องจากคนไทยไม่ยอมรับการซื้อกิจการดังกล่าวระหว่างเทมาเล็กกับ พ.ต.ท.ทักษิณ จึงส่งผลทำให้เกิดการต่อต้านการสนับสนุนสินค้าในเครือชินวัตรทั้งหมด เช่น โทรศัพท์ สายการบินการเงิน และธุรกิจทางด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งการสื่อสาร ซึ่งส่งผลกำไรจากบริษัทอื่นที่ถือหุ้นเท่าเทียมกันกับเทมาเล็ก จากเดิมที่มีมูลค่า 12.8 พันล้านดอลลาร์สิงคโปร์ ในปี ค.ศ. 2006 ลดลงเหลือเพียง 9.1 พันล้านดอลลาร์สิงคโปร์ ในปี ค.ศ. 2007 หรือคิดเป็นอัตราการลดลงมากถึงร้อยละ 29 จากมูลค่าการซื้อในช่วงแรก (King, 2008, p. 51)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวที่คล้ายคลึงกัน ได้เกิดขึ้นอีกครั้งในประเทศอินโดนีเซียใน ค.ศ. 2007 ซึ่งเป็นการเข้าถือหุ้นในบริษัทอินโดแซทและเทลคอมเซล (Indosat and Telkomsel) ซึ่งเป็นบริษัทโทรคมนาคมขนาดใหญ่ของอินโดนีเซีย โดยมีการส่วนแบ่งการตลาดมากถึงร้อยละ 80 ซึ่งศาลอินโดนีเซียตัดสินให้เทมาเล็กต้องถูกปรับ 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากละเมิดกฎหมายการผูกขาดของอินโดนีเซีย ส่วนในอีกกรณีนั้น ใน ค.ศ. 2008 เทมาเล็กขาดทุนมากถึง 1.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากการลงทุนมากถึง 1.9 พันล้านดอลลาร์

สหรัฐอเมริกา ในเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ.2007 แต่มูลค่าหุ้นกลับลดลงถึงร้อยละ 38 ในช่วง 9 เดือน และลงทุนอีก 5 พันล้านดอลลาร์ ในเมอริลล์ ลินช์ ในปี ค.ศ. 2007 แต่มูลค่าหุ้นกลับลดลงถึงร้อยละ 11 ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ทางการเงินชี้ให้เห็นถึงวิกฤติการลงทุนของเทมาเส็กในสถาบันการเงินของตะวันตก (King, 2008, p. 51)

จากกรณีตัวอย่างข้างต้น ได้บ่งชี้ให้เห็นว่ากลยุทธ์การค้าและการลงทุนของรัฐบาลสิงคโปร์ผ่านเทมาเส็ก โดยยกให้ฝ่ายบริหารในรูปคณะกรรมการบริหารนั้น ไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสร้างการเติบโตทางด้านการค้าได้ดีเท่าที่ควร แม้จะสามารถดำเนินกิจการในภาพรวมได้ผลกำไรก็ตาม แต่ก็แสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจที่มีความผิดพลาดอยู่ด้วยเช่นกัน ดังแตกต่างกับการใช้กลยุทธ์การบริหารทางธุรกิจในโลกการค้าเสรีโดยแท้จริง ที่ยังคงต้องเปิดกว้างให้กลไกทางธุรกิจหรือภาคเอกชนควรเข้าดำเนินการเอง เพราะนอกจากจะช่วยกระจายความเสี่ยงแล้ว ยังถือว่าเป็นการปลดปล่อยให้กลุ่มนักธุรกิจได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ที่พร้อมจะเดินด้วยตนเองไปในอนาคต ซึ่งประเด็นนี้อาจกลายเป็นปัญหาที่ใหญ่โตขึ้น หากรัฐบาลสิงคโปร์ลดบทบาทตนเองไปในอนาคตได้

นอกจากนี้ พีเบิลและพาเทอร์ ได้ชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลยังคงมีบทบาทต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลสิงคโปร์ล้วนเชื่อมโยงกับธุรกิจการค้าต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกับฮ่องกง อาทิในเรื่องของธุรกิจด้านสันหนากการ ซึ่งฮ่องกงจะปล่อยให้เอกชนดำเนินแต่ในส่วนสิงคโปร์กลับลงทุนในฐานะผู้ประกอบการเกือบทั้งหมด นอกจากนี้รัฐบาลยังถือครองที่ดินมากถึงร้อยละ 72 โดยพระราชบัญญัติการเข้าถือสิทธิ์ ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินนั้น จากกรณีการใช้อำนาจรัฐของสำนักงานที่ดินของสิงคโปร์ (Singapore Land Authority) ได้จ่ายเงินเพียง 1 ดอลลาร์สิงคโปร์เพื่อเข้ายึดพื้นที่ 200 ตารางเมตร ของโบสถ์แห่งหนึ่งเพื่อแปลงสภาพให้กลายเป็นที่จอดรถได้จำนวน 17 คัน ทั้งนี้สำนักงานที่ดินสิงคโปร์ได้ปฏิเสธที่จะจ่ายค่าชดเชยจากโครงการดังกล่าว จึงถือได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นเครื่องมือเชิงสัญลักษณ์แสดงถึงอำนาจรัฐที่ละเลยถึงสิทธิหรืออิสรภาพของเอกชนในการเข้าถือครอง

ทรัพย์สิน หรือในอีกกรณีหนึ่งเกี่ยวกับการควบคุมภาคแรงงานของรัฐ จะพบว่า พรรคกิจประชาได้จำกัดอิสรภาพของคณานสิงคโปรในการต่อสู้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ตัวเอง โดยการเข้าแทรกแซงสหภาพแรงงาน ทำให้สหภาพแรงงานตกอยู่ภายใต้อาณัติของรัฐบาล การประท้วงหรือรวมถึงการนัดหยุดงานกลายเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงสามารถควบคุมทุกภาคส่วนให้ตกอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐได้อย่างเข้มแข็ง สนับสนุนต่อระบบธุรกิจผูกขาดโดยรัฐ (Peebles and Wilson, 2002, p. 67; Bhaskaran, 2003, p. 33: p. 38; King, 2008, p. 167)

จากตัวอย่างทั้งหมดข้างต้น สรุปให้เห็นว่า ระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจของรัฐบาลสิงคโปรถือเป็นเรื่องเดียวกัน กล่าวคือ แม้โครงสร้างทางการเมืองจะมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งตามครรลองประชาธิปไตย และรัฐบาลที่เกิดขึ้นก็มาจากพรรคกิจประชาที่ผูกขาดอำนาจมาอย่างยาวนานและก็สามารถดำเนินนโยบายดำเนินธุรกิจผูกขาดผ่านองค์การหรือหน่วยงานที่กำกับของรัฐได้เกือบทั้งหมด ทั้งในอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมบริการ ขณะเดียวกันยังควบคุมสังคมให้อยู่ภายใต้การนำของรัฐบาลได้อย่างเป็นระบบอีกด้วย ดังนั้นการให้ความหมายของคำว่าอิสรภาพทางเศรษฐกิจในทัศนะของผู้นำสิงคโปรจึงแตกต่างกับผู้นำของประเทศตะวันตกในหลายแง่มุม ดังเช่น การแสดงสิทธิในทรัพย์สิน การควบคุมแรงงานหรือสหภาพแรงงาน และการดำเนินธุรกิจสันตนาการ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2554). วันที่ค้นข้อมูล 12 มิถุนายน 2556, เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/world/70/10249%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B9%82%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B9%8C.html>.
- ปัญญาสิริ จรุงโกศล. (2557). **รับมือ AEC ด้วยแนวทางของสิงคโปร์**. กรุงเทพฯ: ต้นคิด.
- วรภรณ์ จุลปานนท์. (2554). **การเมืองในสิงคโปร์ (Politics in Singapore)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิวัฒน์ เตียมไพรวัน. (2554). “การเมืองการปกครองของสาธารณรัฐสิงคโปร์”. ใน **เอกสารประกอบการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สีดา สอนศรี และคณะ. (2552). **เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศ หลังวิกฤตเศรษฐกิจ 2540-2550**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิวินท์ อดุลยพิเชษฐ์. (2556). **ชุดอาเซียน “ในมิติประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์ สิงคโปร์”**. กรุงเทพฯ: ด้านสหภาพการพิมพ์.
- Barr, M. (2000). *Lee Kuan Yew: the Beliefs Behind the Man*. Surrey: Curzon.
- Bello, W. & Rosenfeld, S. (1990). *Dragons in Distress: Asian Miracle Economies in crisis*. London: Penguin.
- Bhaskaran, M. (2003). *Reinventing the Asia Model: the Case of Singapore*. Singapore: Eastern University Press.
- Cato Institute. (2007). *Economic Freedom of the World 2007*. Washington DC: Cato Institute.

- Ho, E. L. & Ee, C. Y. W. & Ramdas, K. (2013). **Changing Landscape of Singapore: Old Tensions, New Discoveries**. Singapore: NUS PRESS.
- Junjia, Y. (2013). "Migrant Landscapes: A Spatial Analysis of South Asian Male Migrants in Singapore". in **Changing Landscape of Singapore: Old Tensions, New Discoveries**. Singapore: NUS PRESS.
- King, R. (2008). **The Singapore Miracles, Myth and Reality**. Western Australia: Insight Press.
- Lee, K. Y. (2000). **From Third World to First**. Singapore: time Media.
- Low, L. (1998). **The Political Economy of a City State**. Singapore: Oxford University Press.
- Noorashikin, A. R. (2013). "Growing Old Singapore: Social Constructions of Old Age and the Landscapes of the Elderly". in **Changing Landscape of Singapore: Old Tensions, New Discoveries**. Singapore: NUS PRESS.
- Peebles, G. & Wilson, P. (2002). **Economic Growth and Development in Singapore**. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Temasek Holdings (Private) Limited**. (2014). Retrieved June 12, 2014, from <http://www.temasek.com.sg/investorrelations/financialhighlights/groupfinancials>.
- Transparency International [TI] Report for 1998-2007**. (n.d.). Retrieved June 12, 2014, from www.transparency.org.
- Trewewan, C. (1994). **The Political Economy of Social Control in Singapore**. Britain: Macmillan.
- Wright, M. (2006). **Disposable Women and Other Myths of Global Capitalism**. New York and London: Routledge.